



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyň JUDr. Marcely Rouskové a JUDr. Hany Pipkové v právní věci žalobkyně: **D. P.**, bytem v O. – K., M. 238/9, proti žalovanému: **Rozhodčí orgán Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky**, se sídlem v Praze 3, Orlická 2020/4, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. 9740/09/Mi a č. j. 9592/09/Mi ze dne 14. 10. 2009,

t a k t o :

I. Žaloba se zamítá .

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í

Žalobkyně se žalobou podanou u Krajského soudu v Ostravě, postoupenou Městskému soudu v Praze, domáhala přezkoumání shora uvedených rozhodnutí Rozhodčího orgánu Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky (dále jen „rozhodčí orgán“). Rozhodnutím č. j. 9740/09/Mi ze dne 14. 10. 2009 rozhodčí orgán zamítl její odvolání a potvrdil platební výměr č. 2140902446 ze dne 13. 7. 2009, jímž Územní pracoviště Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky v Ostravě (dále jen „správní orgán prvního stupně“) uložilo žalobkyni podle § 18 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na zdravotní pojištění, povinnost zaplatit penále ve výši 23.173,- Kč z dlužného pojistného. V odůvodnění rozhodčí orgán uvedl, že žalobkyně byla vedena v registru pojištěnců Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky (dále jen „VZP“) jako osoba bez zdanitelných příjmů v obdobích od 1. 1. 1993 do 17. 11. 1993 a od 17. 2. 1996 do 5. 2. 1997, přičemž bylo zjištěno, že žalobkyně dosud neuhradila dlužné pojistné ve výši 7.070 Kč. Penále ve výši 23.173,- Kč bylo vyměřeno ke dni 11. 2. 2009 z dlužného pojistného 7.070,- Kč. Podrobný rozpis pohledávek a termínů úhrady včetně jednotlivých penalizačních položek je podle rozhodčího orgánu uveden ve vyúčtování plateb za období 1. 2. 1999 – 11. 2. 2009, které je součástí spisového materiálu. Rozhodčí orgán přisvědčil odvolací námitce, že v odůvodnění napadeného platebního výměru

je uvedeno nesprávné datum doručení oznámení o zahájení správního řízení, tato zjevná nesprávnost však byla opravena a nemá vliv na zákonnost tohoto výměru. K námitce, že orgán prvního stupně pominul podání žalobkyně ze dne 1. 4. 2009, rozhodčí orgán uvedl, že správní spis takové podání neobsahuje a žalobkyně na výzvu k jeho předložení v odvolacím řízení nijak nezareagovala.

Rozhodnutím č. j. 9592/09/Mi ze dne 14. 10. 2009 rozhodčí orgán zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil usnesení č. j. RKSP/Zo/555/09 ze dne 6. 8. 2009, jímž správní orgán prvního stupně opravil nesprávně uvedené datum doručení oznámení o zahájení správního řízení v odůvodnění platebního výměru č. 2140902446 ze dne 13. 7. 2009. Rozhodčí orgán seznal, že oprava zjevné nesprávnosti byla provedena v souladu s § 70 správního řádu; ostatní námitky, směřující proti doměření penále a neexistenci pojistné smlouvy, označil za irelevantní, přesto však zdůraznil, že veřejné zdravotní pojištění je pojištěním zákonným, nikoli smluvním, a osoby, na něž se zákon vztahuje, se stávají pojištěnci, aniž by musely uzavřít se zdravotní pojišťovnou smlouvu.

Žalobkyně předně namítla, že žalovaný odmítl důkaz, že s ní nikdy neuzavřel smlouvu o pojištění, a přesto ji vede v registru pojištěnců a požaduje po ní úhrady pojištění za období od 1. 1. 1993 do 17. 11. 1993 a za období od 17. 2. 1996 do 5. 2. 1997. Dále žalobkyně zdůraznila, že podle zákona měl rozhodovat o odvolání rozhodčí orgán složený z deseti osob, nikoli z jedné jediné osoby. Nakonec žalobkyně namítla, že ji žalovaný ve svých rozhodnutích nepoučil o možnosti domáhat se jejich přezkumu správní žalobou. Vzhledem k uvedenému žalobkyně navrhla, aby soud napadená rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Rozhodčí orgán ve svém vyjádření k žalobě zopakoval svou argumentaci obsaženou v napadených rozhodnutích. Podle jeho názoru byla žalobkyně v předmětných obdobích vedena v registru pojištěnců VZP na základě zákona, a jelikož jí za tato období vznik nedoplatek na pojistném, bylo jí penále vyměřeno v souladu se zákonem. Rozhodčí orgán taktéž odmítl veškerá procesní pochybení, neboť o odvolání skutečně rozhodoval orgán skládající se z deseti členů a povinnost poučovat účastníka správního řízení o možnosti podat proti rozhodnutí správní žalobu právní předpisy nezakotvují. Rozhodčí orgán proto navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Žalobkyně podala proti usnesení Krajského soudu v Ostravě č. j. 38 Ad 4/2010 - 7 ze dne 29. 1. 2010 o postoupení věci Městskému soudu v Praze kasační stížnost. Jelikož stěžovatel musí být podle § 105 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem, Krajský soud v Ostravě žalobkyni ustanovil pro řízení o kasační stížnosti proti tomuto usnesení zástupce z řad advokátů. Městskému soudu je znám rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Azs 6/2010 - 42 ze dne 22. 4. 2010, v němž uvedený soud judikoval, že advokát ustanovený krajským soudem v řízení o kasační stížnosti je oprávněn zastupovat účastníka také v dalším řízení o žalobě, následujícím po zrušení původního rozsudku kasačním soudem, a zabýval se proto otázkou, zda žalobkyni ustanovený advokát je oprávněn ji zastupovat rovněž v nadcházejícím řízení o žalobě. Městský soud v Praze při tom shledal, že se nynější věc od věci posuzované Nejvyšším správním soudem podstatně odlišuje.

Nejvyšší správní soud vyslovil své stanovisko za situace, kdy byl zástupce ustanoven pro řízení o kasační stížnosti proti meritornímu rozhodnutí – posuzovanou otázkou tedy byla zákonnost správního rozhodnutí –, a v nadcházejícím řízení před krajským soudem tak byly

projednávány věcně shodné otázky jako v řízení o kasační stížnosti. V nynější věci však byl zástupce ustanoven toliko pro řízení o kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí, v němž byla posuzovaná otázkou výhradně místní příslušnost krajského soudu, zatímco v nadcházejícím řízení soud přezkoumává zákonnost správního rozhodnutí. Řízení, v němž byl žalobkyni ustanoven zástupce, se tedy rozsahem posuzovaných otázek nepřekrývá s nadcházejícím řízením o žalobě. Výrok usnesení Krajského soudu v Ostravě je ostatně zformulován tak, že se zástupce ustanovuje konkrétně „pro řízení o kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 29.1.2010 č.j. 38 Ad 4/200-7“. Nejvyšší správní soud svůj závěr opřel rovněž o procesně-ekonomický aspekt problematiky, když „opakované rozhodování soudu o ustanovení advokáta včetně opakovaného hodnocení osobních, majetkových a výdělkových poměrů účastníka je spojeno s nutnými administrativními, jakož i finančními náklady. Svoji roli hraje i zájem na kontinuálním zastoupení již jednou ustanoveným zástupcem, kterým odpadají náklady spojené s převzetím a přípravou zastoupení“. Tento aspekt však v nynější věci schází, neboť žalobkyně požádala o ustanovení zástupce v řízení o kasační stížnosti toliko z důvodu zákonného požadavku na zastoupení advokátem, nikoli kvůli nemožnosti samostatně hájit v soudním řízení svá práva; žalobkyně naopak v kasační stížnosti ze dne 18. 2. 2010 výslovně uvedla, že v řízení o žalobě zastoupena advokátem být nechce, neboť činnosti právníků nedůvěřuje; bylo by taktéž třeba vynaložit další náklady spojené s převzetím a přípravou zastoupení, když okruh posuzovaných právních otázek při přezkumu zákonnosti správního rozhodnutí je od sporu o místní příslušnost odlišný. Za těchto okolností Městský soud v Praze naznal, že závěry vyslovené Nejvyšším správním soudem na nynější věc kvůli podstatně odlišným okolnostem případu nedopadají, a žalobkyni tedy nelze vnucovat zastoupení advokátem proti jejímu přání pro následující řízení o žalobě, v němž bude posuzována její důvodnost.

Městský soud v Praze (dále jen „soud“) dále shledal, že jsou splněny podmínky řízení, žaloba je přípustná, byla podána včas a osobou oprávněnou. Následně soud vycházejí ze skutkového a právního stavu, jenž zde byl v době vydání napadeného rozhodnutí, na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.).

Oba účastníci řízení souhlasili s tím, aby soud rozhodl bez nařízení jednání.

Soud se nejprve zabýval námitkou, že rozhodčí orgán žalované musí být při rozhodování o odvolání složen z deseti osob, a nikoli z osoby jediné.

Rozhodování rozhodčího orgánu je upraveno v § 53 odst. 10 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění. Podle tohoto ustanovení se rozhodčí orgán „*skládá z jednoho zástupce zdravotní pojišťovny, jednoho zástupce Ministerstva zdravotnictví, jednoho zástupce Ministerstva práce a sociálních věcí, jednoho zástupce Ministerstva financí, tří zástupců, které určí ze svých členů Správní rada zdravotní pojišťovny, a tří zástupců, které určí ze svých členů Dozorčí rada zdravotní pojišťovny. Rozhodčí orgán je schopen se usnášet, je-li přítomno více než dvě třetiny členů. K platnosti rozhodnutí je třeba nadpoloviční většina přítomných členů. K prvému jednání svolá členy rozhodčího orgánu ředitel zdravotní pojišťovny. Na tomto prvním jednání si členové rozhodčího orgánu zvolí ze svého středu předsedu, který nadále svolává a řídí jednání rozhodčího orgánu*“. Na řízení se podpůrně použije úprava řízení před kolegiálním orgánem obsažená v § 134 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu.

Součástí správního spisu jsou dvě zapečetěné obálky s protokoly o hlasování ze dne 14. 10. 2009. Soud je proto v rámci přezkumu zákonnosti postupu rozhodčího orgánu otevřel a zjistil, že rozhodčí orgán byl usnášeníschopný, neboť se jednání zúčastnilo všech deset členů orgánu, a pro přijaté rozhodnutí hlasovali všichni jeho členové. Samotné skutečnosti, že jména členů rozhodčího orgánu vyjma jeho předsedkyně nejsou uvedena v napadených rozhodnutích a tato jsou podepsána toliko jeho předsedkyní, zákonu neodporují. Námitka tudíž není důvodnou.

K námitce, že VZP odmítla důkaz, že s ní žalobkyně nikdy neuzavřela smlouvu o pojištění, a přesto ji vede v registru pojištěnců a požaduje po ní úhrady pojištění, soud uvádí, že žalobkyně v řízení před soudem žádný takový důkaz neoznačila. Ze žaloby nevyplývá, který důkaz měl správní orgán opomenout, a tudíž nelze způsob vypořádání se s tímto tvrzeným důkazem přezkoumat. K tomu je třeba uvést, že povinností soudu není za žalobkyni dovozovat či dohledávat tvrzení, která uváděla ve správním řízení, resp. dohledávat ve správním spisu námitky a vypořádávat se s nimi v žalobě (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 119/2013 - 70 ze dne 20. 2. 2014). Soud k tomu jen na okraj dodává, že pokud má žalobkyně na mysli podání ze dne 1. 4. 2009, jež podle svých tvrzení obsažených v odvolání zaslala správnímu orgánu prvního stupně, toto podání (resp. jeho kopii) žalobkyně k výzvě rozhodčího orgánu ze dne 6. 8. 2009 odmítla předložit – v podání ze dne 28. 8. 2009 označila tuto výzvu za drzost a podotkla, že ji lajdáctví správního orgánu nezajímá –, tudíž k jejímu tvrzení rozhodčí orgán správně nepřihlédl.

Rozhodčí orgán ve svém rozhodnutí ostatně žalobkyni podrobně vysvětlil, že v rozhodných obdobích byla vedena v registru pojištěnců VZP přímo ze zákona jako osoba bez zdanitelných příjmů, tedy aniž by musela uzavřít s VZP pojistnou smlouvu. Zákonná úprava veřejného zdravotního pojištění vychází ze zásady, že zdravotně pojištěny jsou veškeré osoby, jež mají trvalý pobyt na území ČR [§ 3 odst. 1 písm. a) zákona č. 550/1991 Sb., účinného do 31. 3. 1997; později § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 48/1997 Sb.]. Pojištěnci jsou povinni platit pojistné buď jako zaměstnanci, nebo osoby samostatně výdělečně činné, nebo osoby bez zdanitelných příjmů (§ 6 zákona č. 550/1991 Sb., ve znění účinném do 30. 4. 1995, poté § 6a téhož zákona); za některé pojištěnce platí pojistné stát (§ 6 odst. 4 resp. § 6c téhož zákona). Osobou bez zdanitelných příjmů je pojištěnec, jenž není zaměstnancem ani osobou samostatně výdělečně činnou a pojistné za něj neplatí stát [§ 6a odst. c) téhož zákona]. Tyto osoby jsou podle § 10 zákona č. 592/1992 Sb. povinny platit pojistné samy, a to na účet příslušné zdravotní pojišťovny, kterou je VZP, neboť podle § 2 odst. 1 zákona č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, tato pojišťovna provádí všeobecné zdravotní pojištění, pokud toto pojištění neprovádějí resortní, oborové a podnikové zdravotní pojišťovny. Právě z tohoto důvodu byla žalobkyně v předmětných obdobích vedena v registru pojištěnců VZP. Názor žalobkyně, že k účasti na veřejném zdravotním pojištění bylo třeba uzavřít pojistnou smlouvu, tudíž není správný. S argumenty žalovaného žalobkyně žádným způsobem nepolemizovala, omezila se toliko na právě uvedené nesprávné tvrzení. Ani tato námitka proto není důvodnou.

Žalobkyně nakonec namítla, že ji rozhodčí orgán nepoučil o možnosti domáhat se přezkoumání jeho rozhodnutí správní žalobou. Náležitosti rozhodnutí správního orgánu upravuje § 68 správního řádu. Podle odstavce 5 tohoto ustanovení „*v poučení se uvede, zda je možné proti rozhodnutí podat odvolání, v jaké lhůtě je možno tak učinit, od kterého dne se tato lhůta počítá, který správní orgán o odvolání rozhoduje a u kterého správního orgánu se odvolání podává*“. V poučení musí být dále uvedena skutečnost, že odvolání nemá odkladný účinek, je-li tomu tak (odstavec 6 téhož ustanovení). Správní řád ukládá v § 4 odst. 2

správnímu orgánu rovněž obecnou poučovací povinnost, podle níž je povinen dotčené osobě poskytnout v souvislosti se svým úkonem přiměřené poučení o jejich právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné. Správní soudy však dospěly k ustálenému závěru – jenž ostatně *a contrario* vyplývá rovněž z ustanovení § 68 odst. 5 a 6 správního řádu –, že ze správního řádu nevyplývá povinnost poučit účastníka řízení o tom, že má po vyčerpání řádných opravných prostředků možnost podat proti rozhodnutí žalobu ve správním soudnictví (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 142/2011 - 31 ze dne 29. 2. 2012).

Soud tedy vzhledem k uvedenému dospěl k závěru, že žádná z žalobních námitek není důvodnou. Postupoval proto podle § 78 odst. 7 s. ř. s. a žalobu jako nedůvodnou zamítl.

O náhradě nákladů řízení jeho účastníků soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. *a contrario*. Žalobkyně ve věci úspěch neměla, proto jí náhrada nákladů řízení nenáleží, a žalovanému žádné náklady nevznikly.

P o u č e n í

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem v Brně, Moravské náměstí 6. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 soudního řádu správního a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 7. října 2014

JUDr. Slavomír Novák v.r.
předseda senátu

za správnost vyhotovení:
Simona Štěpinová